

advokátní kancelář, s.r.o.

www.advokatibudejovice.cz

Rada, Čutková & Koptiš

advokátní kancelář, s.r.o.

sídlo: České Budějovice, Široká 432/11, PSČ 370 01, pobočka Trhové Sviny, Žižkovonáměstí 92
zápis v OR vedeném KS České Budějovice, odd. C., vložka 14541, IČ: 261 09 646, DIČ: CZ26109646
ID datové schránky: pppv46u, Tel. 387 200 552, e-mail: rada@advokatibudejovice.cz

advokáti:

Mgr. Tomáš Rada
ev.č. ČAK 11828
ID DS: 5gmghzn

Mgr. Klára Čutková
ev.č. ČAK 12027
ID DS: cgkhtjz

Mgr. Jan Koptiš
ev.č. ČAK 11558
ID DS: 7fbg7rt

č.j.: 172/2017/R

dne 16.10.2017

**Komora odborných technických kontrolorů, výrobců,
pracovníků montáží a opravářů zařízení hřišť, dětských hřišť,
tělocvičen, sportovišť a posiloven, z.s.**

Keteňská 18/1329

193 00 Praha 9

k rukám paní Zdeňky Houžvičkové, předsedkyně komory

**Věc: rozbor otázky odpovědnosti při provozování herních a sportovních veřejných zařízení ve světle
nového Občanského zákoníku**

Vážená paní Houžvičková,

Na základě žádosti Vaší komory Vám níže předkládám rozbor problematiky odpovědnosti provozovatelů při provozování herních a sportovních veřejných zařízení ve světle nového Občanského zákoníku. Podporovat děti a mladé lidi v aktivním využití herních a sportovních zařízení je cílem řady pedagogů a rodičů a nejrůznějších územních samosprávných celků i nejrůznějších neziskových organizací.

Je třeba si uvědomit, že tato zařízení musí být bezpečná a že je zde také odpovědnost za provozování takového veřejně přístupného zařízení. Vzhledem k příslušným ustanovením Zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku, v platném znění, konkrétně § 2894 a násl., lze jednoznačně určit, že je to provozovatel či vlastník zařízení, kdo odpovídá tzv. generálně; přičemž v drtivé většině případů je to obec či jí zřizovaná právnická osoba. Odpovědnost je rozložena do dvou rovin a to odpovědnost majetkoprávní (za škodu) a odpovědnost trestněprávní.

Pokud se zaměříme na odpovědnost za škodu jako institut občanského práva, pak jedna nastalá škodná událost může vyvolat nárok na několik nároků na náhradu škody, které ve většině případů mohou být v souběhu. Jedná se o tyto možné nároky:

- a) při ublížení na zdraví je zde povinnost škůdce odčinit újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění.
- b) Při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce též duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
- c) Škůdce hradí též účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví poškozeného, s péčí o jeho osobu nebo jeho domácnost tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu.
- d) Škůdce nahradí tomu, kdo je vynaložil, přiměřené náklady spojené s pohřbem v rozsahu, v jakém nebyly uhrazeny veřejnou dávkou podle jiného právního předpisu. Přitom se přihlédne k zvyklostem i k okolnostem jednotlivého případu.
- e) Po skončení pracovní neschopnosti, případně při invaliditě, nahradí škůdce poškozenému jeho ztrátu peněžitým důchodem, který se stanoví vzhledem k rozdílu mezi výdělkem, jakého poškozený dosahoval před vznikem újmy, a výdělkem dosahovaným po skončení pracovní neschopnosti s přičtením případného invalidního důchodu podle jiného právního předpisu.
- f) Při usmrcení hradí škůdce peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý ke dni své smrti poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. Náhrada náleží pozůstalým ve výši rozdílu mezi dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu a tím, co by poškozený podle rozumného očekávání mohl pozůstalým na těchto nákladech poskytovat, pokud by k jeho zranění nedošlo.
- g) Dále jsou tu regresní nároky nejrůznějších subjektů, které se na odstranění škody podílely, tj. složky integrovaného záchranného systému a dále zdravotní pojišťovna se svými nároky za léčení poškozeného, které mohou v případě závažných poruch zdraví představovat řádově miliony korun.

V případě, že provozovatel hřiště či sportoviště bude pojištěn se při odškodňování pojistných událostí, pojišťovny budou zaměřovat na to, zda konkrétní hřiště či herní prvky odpovídaly provozním normám a zda byla ze strany provozovatele splněna tzv. prevenční povinnost, tedy právě pravidelný servis a revize. Je tedy zřejmé, že pokud nebudou herní či sportovní zařízení splňovat požadavky legislativy či technických norem, nastanou problémy s pojistným krytím a jeho plněním.

Z hlediska trestněprávního vždy za případnou událost odpovídá statutární orgán či odpovědný pracovník, který má ve své kompetenci danou oblast. Je samozřejmé, že žádné pojištění trestněprávní odpovědnost nevyloučí. V trestním řízení se pak většinou jedná o nedbalostní trestné činy ublížením na zdraví. Proto je v zájmu i samotných statutárních orgánů či

pověřených pracovníků obcí a ostatních provozovatelů, aby hřiště podléhaly revizím a kontrolám. Jen tak se tedy může případná odpovědná osoba vyvinut z trestněprávní odpovědnosti.

Podle § 2924 občanského zákoníku platí i nadále tzv. objektivní odpovědnost provozovatele za škodu způsobenou na jím provozovaném dětském hřišti či sportovišti. Znamená to tedy, že provozovatel za škodu vzniklou na jeho zařízení odpovídá objektivně, dokud se z ní nezprostí a to pouze v případě, že prokáže, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Soudy tedy budou v případě škodných událostí velmi podrobně zkoumat, jak provozovatelé svá hřiště a sportoviště provozovali, zda je podrobily odborným vstupním a ročním kontrolám a zda takové kontroly prováděly nezávislé osoby s odbornou způsobilostí.

Pokud jsme si tedy popsali druhy odpovědnosti, dostáváme se k oblasti prevence rizik, když prevenci jako takovou občanský zákoník odpovědným osobám přímo nařizuje v ust. § 2900. Právě splnění prevenční povinnosti, která by mohla případnou škodnou událost odvrátit či alespoň následek co nejvíce minimalizovat budou soudy velmi podrobně zkoumat.

Pokud je tedy prvotním a hlavním zájmem provozovatelů a vlastníků dětských hřišť a herních prvků bezpečnost dětí, měli by se samozřejmě vždy snažit o maximální eliminaci rizik při jejich provozu. Takovou eliminaci může z podstaty věci samotné zajistit vždy nejlépe nezávislá třetí strana, tj. subjekt nezávislý na výrobci, ale i na provozovateli.

Při případné události, která by měla za následek zranění či smrt dítěte, by soudy vždy hodnotily, zda došlo k nedbalostnímu jednání ze strany provozovatele a do jaké míry splnil svou prevenční povinnost v rámci eliminace rizik a bezpečného provozu. Je na zvážení každého subjektu, jak se v rámci ochrany svých obyvatel (dětí) a samozřejmě i ochrany svých zaměstnanců či statutárních orgánů (z hlediska trestněprávní odpovědnosti) k dané problematice postaví.

Ze situace na trhu s výrobou a prodejem hřišť, herních prvků a nejrůznějších sportovních zařízení a dle zjištění z konzultací s Vašimi členy zjišťuji, že některé subjekty na citovaném trhu se snaží usurpovat jak výrobu dodávku a montáž dětských hřišť a jednotlivých prvků, tak kontrolu a následný servis. Tuto snahu podporují i uzavíráním dlouholetých smluv, které de facto eliminují na mnoho let dopředu případnou snahu ať již nového vedení obce či jakéhokoliv subjektu nechat si vyhotovit nezávislou kontrolu hřiště či sportoviště. Podle mých znalostí není v žádném zákonném předpise uvedeno, kdo konkrétně by měl provádět kontroly, zda pouze dodavatel či osoba nezávislá na dodavateli. Pokud se někteří výrobci snaží ovládnout trh s herními zařízeními od výroby, přes montáž až ke kontrole a údržbě, dostávají se jednak na hranici pravidel případného nekalosoutěžního jednání a pravidel volné hospodářské soutěže, ve smyslu ust. § 11 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, kdy by mohli zneužívat dominantního postavení na trhu.

Mohou však též vystavovat své zákazníkům riziku ohledně případných závad na hřištích. Lze jednoznačně připustit, že dodavatel bude mít vždy snahu minimalizovat náklady za účelem dosažení zisku, konec konců každý podnikatel s tímto záměrem vstupuje na trh a za tím účelem se

může snažit minimalizovat náklady i na úkor bezpečnosti či se taková opatření této hranice bezpečnosti mohou dotýkat. Pokud takový subjekt bude mít v rukou celý řetězec od výroby až po kontrolu, nemá běžný zaměstnanec provozovatele (odpovědná osoba) šanci zjistit, zda konkrétní nainstalované herní zařízení vyhovuje či nikoliv a zda je jeho skutečná instalace v terénu odpovídá normám a certifikaci vzorového výrobku. Výrobce jej samozřejmě bude ubezpečovat, že ano. Pokud se však analogicky poohlédneme do jiných odvětví lidské činnosti, docházíme k závěru, že vždy je kontrola oddělena od výroby či provozování tak, aby byla zajištěna nezávislost a nestrannost, což u výrobce z logiky věci nelze vždy předpokládat. Pro ilustraci např. příslušná zákonná ustanovení jednoznačně určují, že technická kontrola motorových vozidel je vždy oddělena od servisu či výroby, investor stavby si vždy najímá při provádění výstavby technický stavební dozor, který v rámci výstavby kontroluje a připomínkuje dodavatele stavebních prací a hájí zájmy objednatele - investora, tedy lze říci, že téměř každá z lidských činností, při které dochází ke střetu zájmů a mohla by mít obecně vážné následky, je zákonně oddělena kontrola od výroby. Konec konců i norma ČSN EN 1176-7 ve své stati pod písmenem c) roční kontrola uvádí, že zařízení by mělo být kontrolováno oprávněnými osobami ve shodě s pokyny výrobce. Tedy norma, která se přímo na odvětví herních zařízení vztahuje, předpokládá, že kontroly budou prováděny osobami odlišnými od výrobce, výrobce přímo z kontrol nevyklučuje, avšak toto slovní spojení lze logickým výkladem chápat tak, že bude kontrola prováděna osobami, které jsou odlišné od výrobce. Dále např. v ČSN EN 1069-2 Vodní skluzavky – Pokyny, ve stati 8.2. Nezávislá pravidelná důkladná kontrola – se přímo uvádí kontrola, experta nezávislé třetí strany s nezbytnými technickými a provozními znalostmi a zkušenostmi z oblasti vodních skluzavek.

Dále pak se někteří výrobci odvolávají na jejich celoživotní odpovědnost za konkrétní nainstalovaný výrobek. Je nutné si uvědomit, že občanský zákoník, který upravuje smluvní vztahy z kupních smluv či smluv o dílo vůbec záruku za dodané zboží nepřepokládá. Jde tedy o to, že pouze samotná smlouva na dodávku konkrétního hřiště upravuje smluvní vztah mezi objednatelem a zhotovitelem (kupujícím x prodávajícím) a pouze ve smlouvě si oba účastníci případnou záruku sjednávají. A to je právě kámen úrazu. Případná smlouva musí být velmi pregnantně připravená a všechna rizika odpovědnosti a záruky musí přenášet na dodavatele. Je samozřejmé, že případný objednatel takového dětského hřiště nezná a dost dobře ani nemůže znát všechny normy, které se vztahují na tyto věci z nich vyplývající rizika, která by si měl smluvně ošetřit, za takové situace si tedy v podstatě zhotovitel či dodavatel může dát do smlouvy „co se mu hodí“ a každá záruka lze nastavit tak, že na případný úraz se zrovna bohužel nevztahuje.... Proto právě nezávislý kontrolor může pro objednatele (provozovatele) tato rizika při kontrole zjistit, označit je, doporučit objednateli způsob nápravy a to by mělo provozovateli jít především. Lze taktéž připomenout, že tento postup ve své metodice (právě s ohledem na ochranu dětí a ve svém důsledku i ochranu provozovatelů – tedy nejrůznějších obcí, škol a ostatních organizací před odpovědností za škodu a v horším případě i odpovědností trestněprávní) jednoznačně doporučuje MŠMT a to konkrétně v Metodické informaci k zabezpečování provozu a údržby ve sportovních

zařízeních, na dětských hřištích a v tělocvičnách (č. j. 24 199/2007-50 ze dne 13. 12. 2007) zveřejněné ve Věstníku MŠMT. Stejně tak tento postup doporučuje i Ministerstvo zdravotnictví (Státní zdravotní ústav Metodický pokyn státního zdravotního ústavu č. j. CHŽP 35-112/07-10). Stejnou metodiku doporučuje i Ministerstvo vnitra v rámci prevence kriminality, kdy v případech, kdy poskytuje dotace na výstavbu dětských hřišť či sportovišť, si výslovně v dotačních podmínkách vyměňuje pravidelné nezávislé kontroly provozu a herních a sportovních prvků, prostřednictvím certifikovaným revizním technikem.

Vzhledem k množícím se úrazům dětí na shora uvedených zařízeních způsobených závadami na herních prvcích se dané problematice věnuje Úřad normalizace měření a státní zkušebnictví České republiky, což je nadřazený orgán autorizovaných osob (zkušeben). Z pokynu tohoto úřadu vydalo Sdružení českých spotřebitelů Příručku správné praxe pro bezpečný provoz veřejných zařízení pro hry a sport dětí a mládeže (dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.) v České Republice (první vydání - 21.10.2014, druhé, rozšířené vydání - 18.10.2016). Tato příručka jednoznačně doporučuje taktéž v rámci systému bezpečného provozování těchto zařízení pravidelné nezávislé kontroly provozu a herních a sportovních prvků, prostřednictvím certifikovaným revizním technikem.

V neposlední řadě se shora uvedenou problematikou zabývala i Odborná sekce infrastruktury kvality Rady kvality České republiky, která doporučuje v souladu ČSN ISO/IEC 17020 – Posuzování shody – Požadavky pro činnost různých typů orgánů provádějících inspekci:

1. Kontroly na hřištích a sportovištích, zejména ve vztahu ke kontrolám dokončených nových hřišť a sportovišť po instalaci a hlavních ročních kontrol dle předemných evropských norem provádí odborně způsobilá osoba (v originále „competent person“), dále jen „osoba“. Osoba v dalším zahrnuje i její případné pracovníky.
2. Osoba musí být právně určeným subjektem (právníká osoba, fyzická osoba), který nese plnou zodpovědnost za veškeré prováděné kontrolní činnosti.
3. Osoba musí být nezávislá na zainteresovaných stranách, konkrétně:
  - Osoba se nesmí účastnit žádných činností, které mohou být ve střetu s nezávislostí jejího úsudku a integrity prováděné kontroly.
  - Např. se nesmí angažovat ve výrobě, dodávkách, instalaci, nákupu, vlastnictví, užívání či údržbě předmětu kontroly.
  - Osoba nesmí být součástí právního subjektu, který se podílí na návrhu, výrobě, dodávkách, instalaci, nákupu, vlastnictví, užívání nebo údržbě předmětu kontroly.
  - Osoba nesmí ani být s takovým subjektem provázána (například smluvními vztahy).

Pokud je tedy prvotním a hlavním zájmem provozovatelů a vlastníků dětských hřišť a herních prvků, bezpečnost dětí, měli by se samozřejmě vždy snažit o maximální eliminaci rizik při jejich provozu. Takovou eliminaci může z podstaty věci samotné zajistit vždy nejlépe osoba nezávislá na výrobcí. Při případné události, která by měla za následek zranění či smrt dítěte, by

soudy vždy hodnotily, zda došlo k nedbalostnímu jednání ze strany provozovatele a tedy do jaké míry splnil svou prevenční povinnost v rámci eliminace rizik a bezpečného provozu. Je tedy na zvážení každého subjektu jak se v rámci ochrany svých obyvatel (děti) a samozřejmě i ochrany svých zaměstnanců či statutárních orgánů (z hlediska trestněprávní odpovědnosti) k dané problematice postaví.

V návaznosti na shora popsaný rozbor pak samozřejmě naprosto doporučuji, aby se provozovatelé hřišť řídili pokyny a metodickými informacemi Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy a Státního zdravotního ústavu, které byly vyhotoveny odborníky právě ze shora popsaných důvodů, když právě odrážejí současný stav v rámci daného odvětví a snaží se samozřejmě prvotně ochránit děti před vážnými zraněními, nepřímo pak i odpovědné zaměstnance před např. i trestněprávními postihy.

S pozdravem

Mgr. Tomáš Rada
advokát

Mgr. Tomáš Rada
advokát
advokátní kancelář
Sídlem v Č. Budějovicích, ul. 432/11, 370 01
přisvězený KS Čechy, advokátní odd. G, vložka 14541
IČ: 252 242 810, DIČ: CZ252242810, e-mail: ppov4@u
tel: 35 230 652